

แนวทางการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี ในสถาบันอาชีวศึกษา ของประเทศไทย

A Call for Curriculum Design of Music Industry Technicians for Thailand Vocational Education Institutions

วาติต นุ่มตี้ (Watit Numtee)* ดร.สมชัย ตระการรุ่ง (Dr. Somchai Trakarnrung)**
ดร.ไชยยันต์ ถาวรรณ (Dr. Chaiyant Thawaraworn)***

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ เรื่องแนวทางการจัดหลักสูตรสาขาเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี ในสถาบันอาชีวศึกษาของประเทศไทย โดยใช้การวิจัยแบบทฤษฎีฐานราก กลุ่มประชากร ในงานวิจัยนี้เป็นผู้บริหารและนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยมหิดลและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยกำหนดรหัส จัดหมวดหมู่ บูรณาการข้อมูลและนำเสนอข้อสรุปในแนวคิดเชิงทฤษฎี ผลการวิจัยพบว่า ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี เพื่อลดปัญหาการนำเข้าและการซ่อมแซมเครื่องดนตรีเก่าในประเทศไทย อุปสรรคของการดำเนินการคือ การขาดความรู้ความเข้าใจในอาชีพนี้ของคนในสังคม กระบวนการจัดหลักสูตรควรเริ่มจากการศึกษาความต้องการของสังคม ส่วนรูปแบบและวิธีการการจัดหลักสูตรนี้มีลักษณะเหมือนกับหลักสูตรสาขาอื่นๆ ทั่วไป แต่เน้นที่ทักษะการทำงานช่างมืออาชีพด้านดนตรีในระดับมาก ผลที่ได้รับจากการวิจัยนี้ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ประกอบการพิจารณาด้านนโยบายการจัดการศึกษาในสาขานี้ และเป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ABSTRACT

The problem this paper will address is the deficit of knowledge pertaining to the future direction of vocational education in repairing and making music instruments and preparation of music industry technicians in Thailand. This paper will report on the collective opinions of music specialists and educators concerning of curriculum for the vocational education and the preparation of music industry technicians. This qualitative research presents a guideline for curriculum design producing technicians who are competent and qualified to work in the competitive world. The study eliciting the perspective of specialists is designed to emphasize and support the need for implementation of music instrument repairing programs and preparation of training courses for the future music industry technicians in Thailand.

*นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

**รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

***ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

It aims to illuminate beliefs, recommendations, and perspectives on this vocational education. The research will be carried out during November and December of 2007. Semi-structured in-depth face to face interviews with 6 specialists will provide the richness of data collected. The salient categories of information supported by the interview transcriptions, will emerge and provide answer to the central research question of the study

คำสำคัญ : แนวทางการจัดหลักสูตร วิชาช่างอุตสาหกรรมดนตรี หลักสูตรสถาบันอาชีวศึกษา

Key Words : Curriculum design, Music industry technicians, Vocational institutions

บทนำ

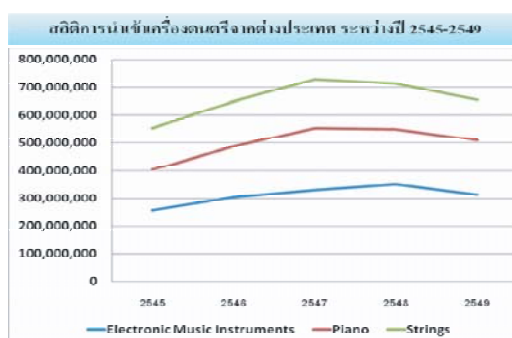
วิชาดนตรีได้รับการยอมรับจากสังคมไทยว่ามีคุณค่า และมีความสำคัญเพราะดนตรีพัฒนาคุณภาพคนคนพัฒนาคุณภาพชาติ (สุกรี, 2549) ดังนั้นวิชาดนตรีจึงถูกนำมาใช้ประโยชน์ในสังคมอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการศึกษา เห็นได้จากการจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาดนตรีในทุกระดับ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา ในปี 2548-2549 มีสาขาวิชาดนตรีระดับปริญญาตรีมากถึง 53 คณะวิชา ในมหาวิทยาลัยจำนวน 46 แห่ง ซึ่งประกอบไปด้วยมหาวิทยาลัยของรัฐ 43 แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชนอีก 3 แห่ง (Trakarnrung, 2007)

เห็นได้ชัดเจนว่า ดนตรีมีส่วนร่วมในงานของสถาบันต่างๆ มีส่วนประสานสัมพันธ์ในระบบสังคม จึงสรุปได้ว่าสังคมให้การยอมรับในคุณค่า และความสำคัญของดนตรี

ความสำคัญของปัญหา

การที่สังคมให้คุณค่าและความสำคัญกับการดนตรีส่งผลให้เกิดความต้องการใช้เครื่องดนตรีทั้งไทยและสากลเป็นจำนวนมาก แต่ประเทศไทยยังไม่สามารถผลิตเองได้ จึงต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ปรากฏการณ์นี้ส่งผลให้ประเทศไทยสูญเสียเงินตราให้กับต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

ในช่วงปี พ.ศ.2545-2549 ประเทศไทยสั่งซื้อเครื่องดนตรีจากต่างประเทศ เป็นเงินถึง 4,928,907,009 บาท

ภาพที่ 1 แสดงปริมาณการนำเข้าเครื่องดนตรีจากต่างประเทศ ช่วงปี 2545 -2549

เครื่องดนตรีที่นำเข้ามากที่สุดคือ เครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ อันดับที่ 2 คือ เปียโน ส่วนเครื่องตี (percussion) แม้จะมีอัตราการนำเข้าที่น้อยที่สุด แต่มีความต่อเนื่องของปริมาณการนำเข้าไม่ถดถอยตามสภาพเศรษฐกิจในช่วงปี 2549 (กรมศุลกากร, 2550)

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะอาการชำรุดเสียหายของเครื่องลมทองเหลือง (Brass) และเครื่องลมไม้ (Woodwind)

นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นคือ เครื่องดนตรี

จำนวนมากทั่วประเทศไทย ทั้งที่มีอยู่เดิมและที่สั่งซื้อเข้ามาใหม่ตลอดเวลา จะเสื่อมสภาพและชำรุดตามอายุการใช้งานรอการซ่อมแซม โกวิทช์ (2550) กล่าวว่า

“เพราะว่ามันมีเครื่องดนตรีเก่าๆเยอะทีเดียวของมันทิ้งไปเปล่าๆ อย่างกรมศิลปากร ผมไปเห็นสภาพแล้วเสียหายมากแม้แต่เครื่องในบ้านอาจารย์ที่บ้านเก่า มีเปียโนเยอะแยะทั้งๆ ขว้างๆ”

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า ช่างซ่อมเครื่องดนตรีทั้งไทยและสากล มีจำนวนน้อยกล่าวคือช่างซ่อมเครื่องดนตรีสากล เท่าที่สามารถสืบค้นได้มีประมาณ 100 คน ส่วนช่างซ่อมและสร้างเครื่องดนตรีไทยมีจำนวนเพียง 124 คน (อานันท์ และ อัสฎาวุธ, 2544) เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรในประเทศไทยที่มีถึง 62,828,706 คน (กรมการปกครอง, 2550) เห็นได้ชัดเจนว่าขาดความสมดุลกันในเชิงปริมาณ และช่างดังกล่าว บ้างก็เรียนสาขาวิชาอื่นๆ แล้วมาประยุกต์ใช้ความรู้สำหรับซ่อมเครื่องดนตรี บ้างก็เรียนมาจากครูช่างสืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น บ้างก็ซ่อมโดยใช้วิธีการลองผิดลองถูก แม้ในระยะหลังจะมีการจัดอบรมขึ้นตามหน่วยงานต่างๆ อาทิเช่น กองดุริยางค์ทหารบก วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ก็ยังไม่สามารถผลิตช่างซ่อมเครื่องดนตรี ให้มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอต่อความต้องการของสังคมไทยได้ ดังจะเห็นได้จากการที่หน่วยงานสถานศึกษา ยังคงต้องจ้างช่างจากต่างประเทศเข้ามาซ่อมแซมเครื่องดนตรี อย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือ ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน พ.ศ.2549 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ยังคงมีความจำเป็นต้องจ้าง Mr.Andreas Kagi ช่างซ่อมไวโอลินจากประเทศเยอรมนี เพื่อซ่อมเครื่องดนตรีที่ชำรุดของวิทยาลัยฯ (แก้ว, 2549) ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงมาก สุกรี (2550) กล่าวว่า

“ช่างฝีมือขาดแคลนมาก ทุกเครื่องมีนะ ผมยกตัวอย่างว่า ช่างไวโอลิน ช่างเครื่องสาย ช่างที่เกี่ยวกับเครื่องไม้ ขาดแคลนมหาศาล ผมจะใช้ช่างฝีมือดี ต้องไปหาช่างจากต่างประเทศ อันนี้ในฐานะที่ผมต้องการช่างฝีมือ ในการจูน เปียโน มีไม่เพียงพอ ใครต่อใคร ก็มาขอช่างที่วิทยาลัยนี้ เพราะเราจ้างช่างมาจาก อุเบกีสถานนี่ ถามว่า แล้วช่างอื่นๆ ในเมืองไทยล่ะ เราบอกว่า ผู้คนนี้ไม่ได้ แสดงว่าช่างฝีมือขาดแคลน. ช่างมีประสบการณ์น้อย ราคาแพง เพราะว่า ช่างไม่มีเวลาที่จะฝึกฝน รับผิดชอบ หน่อยๆ ก็กลายเป็นช่างแล้ว”

ส่วนในมุมมองด้านดนตรีไทยที่ได้รับการยกย่องย่อว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาตินับตั้งแต่กรุงสุโขทัย ตลอดเรื่อยมาจนกระทั่งกรุงรัตนโกสินทร์ ช่างผลิตเครื่องดนตรีไทย ทุกภาคของประเทศ ยังคงไม่ได้รับความสำคัญ หรือการกล่าวถึง ทั้งๆ ที่เครื่องดนตรีที่มีส่วนในการสร้างชื่อเสียงให้กับนักดนตรีในทุกยุคทุกสมัย ล้วนแล้วผ่านการผลิตสร้างสรรค์จากครูช่างทางดนตรีไทยทั้งสิ้น และเหตุเพราะครูช่างเหล่านี้ ล้วนอายุมาก และไม่มีผู้สืบสานมรดกทางวิชาช่างจากครูเหล่านี้ อย่างจริงจัง ทำให้มีแนวโน้มว่า หากไม่มีผู้ใดให้ความสำคัญในเรื่องนี้อาจทำให้ประเทศไทยสูญเสียภูมิปัญญาที่มีคุณค่าเหล่านี้ (อภัย, 2544)

แนวคิดในการแก้ปัญหา

แนวคิดในการแก้ไขปัญหาคือการให้ความรู้และผลิตช่างซ่อมสร้างเครื่องดนตรีทั้งไทยและสากล ขึ้นมาตอบสนองความต้องการดังกล่าว สิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการจัดการศึกษา คือ หลักสูตร และผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายและชั้นนำทิศทางการจัดหลักสูตรคือ ผู้บริหารและนักวิชาการทั้งทางช่างและทางดนตรี

ภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างของแนวคิดในงานวิจัยนี้

ข้าพเจ้ามีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้เพราะ ทุกคนได้รับการยอมรับจากสังคมวิชาชีพช่างและสังคมทางดนตรีว่าเป็นผู้มีภูมิรู้ มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพของตนสูง และมีความคิดที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์เป็นเวลายาวนาน

คำถามนำการวิจัย

หลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาของประเทศไทยตามแนวคิดของผู้บริหารและนักวิชาการสาขาวิชาดนตรีและสาขาวิชาชีพช่าง ควรมีลักษณะอย่างไร?

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมแนวคิดของผู้บริหารและนักวิชาการสาขาวิชาช่างและสาขาวิชาดนตรี ที่มีต่อรูปแบบของหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีในสถาบันอาชีวศึกษาของประเทศไทย

2. เพื่อให้ได้แนวคิดเชิงทฤษฎีในเรื่องลักษณะของหลักสูตรวิชาช่างหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี ในสถาบันการอาชีวศึกษาของประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลพื้นฐาน (Preliminary Data) สำหรับผู้บริหารการศึกษาในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประกอบการพิจารณาวางแผน เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา ให้กับประชาชนโดยจัดการศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีในสถาบันอาชีวศึกษาของประเทศไทย

2. ใช้เป็นแนวทางสำหรับ สถาบัน สถานศึกษาครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ที่ประสงค์จะจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีในหน่วยงานของตน

3. เป็นข้อมูลค้นคว้า อ้างอิง สำหรับนักวิจัย ที่มีความสนใจ ศึกษา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีในระดับอื่นๆ

4. เป็นข้อมูลให้หน่วยงานต่างๆ ใช้ประกอบการพิจารณาสนับสนุนการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าไม่มีนักวิจัยท่านใดที่ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีเลย ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงเป็นชิ้นแรกที่ศึกษาเรื่องนี้ นอกจากนี้ข้าพเจ้าพบว่า มี งานวิจัยที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้น จำนวน 1 เรื่อง ดังนี้

กฤษฎา (2549) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมระบบทวิภาคี ในสถานศึกษากลุ่มอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี (The Management Pattern of The Dual Vocational Training Education Curriculum in The Institutions of Chonburi Vocational Education Group) งานวิจัยชิ้นนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพโดยใช้ระบบเป็นกรอบแนวคิด ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอันได้แก่ นักเรียน อาจารย์ สถานประกอบการในด้านปัจจัยนำเข้า

ผลของการวิจัยพบว่า สถานศึกษาต้องเป็นศูนย์รวมของปัจจัยนำเข้าทั้งหมด เมื่อพิจารณาด้านกระบวนการพบว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องมีความร่วมมือกันและต้องมีการตัดสินใจร่วมกันในการคัดเลือกคุณสมบัติผู้เรียน การสร้างหลักสูตร การควบคุมการดำเนินการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และในด้านผลผลิต สรุปจากงานวิจัยได้ว่า ผู้เรียนต้องผ่านการทดสอบ และมีการประเมินตามระบบการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน และต้องมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

อุปกรณ์และวิธีการวิจัย

* วิจัยแบบ สร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory)

ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) ของ Barney Glaser และ Anselm Strauss เป็นวิธีการแบบอุปนัย (Inductive Approach) ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเชิงปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) มีจุดกำเนิดมาจากแนวความคิดที่ต้องการค้นกระแสนาจอของการทำวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งนิยมใช้วิธีการเชิงปริมาณ ทฤษฎีฐานรากหรือการวิจัยแบบสร้างทฤษฎีจากข้อมูลเป็นวิธีการที่แตกต่างกับงานวิจัยทั่วไป คือ ไม่เน้นการศึกษาด้วยกรอบแนวคิดทฤษฎีที่มีอยู่ก่อนแล้ว แต่เน้นการสร้างสมมุติฐานและคำอธิบายเชิงทฤษฎีที่สร้างขึ้นมาจากข้อมูล (ไชย, 2549; Creswell, 1998) และจะต้องมีการตรวจสอบ (Verify) โดยการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างเป็นระบบ (ไพโรจน์, 2550) ทฤษฎีที่ได้มาจากการนี้ ถือเป็นทฤษฎีระดับกลาง (Middle Range Theory) หมายถึงทฤษฎีที่ใช้อธิบายในขอบเขตจำกัด เป็นการสร้างกรอบแนวคิดทฤษฎีและบูรณาการเข้ากับข้อมูลจริง เพื่อการนำเสนอผลการวิจัย ส่วน Creswell (1998) ให้คำแนะนำว่าควรใช้วิธีนี้ เมื่อต้องการหาคำอธิบายให้กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากข้อมูลเรื่องนั้นๆ โดยตรง

สรุปว่า สิ่งที่เรียกกันว่า ทฤษฎีฐานรากนั้น ความจริงไม่ใช่ทฤษฎี แต่เป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพอย่างหนึ่ง ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ไม่ได้ถูกจำกัดว่าต้องเป็นวิธีเดียว แต่หมายถึงวิธีการใด ๆ ก็ได้ที่นักวิจัยใช้เพื่อสร้างแนวคิด หรือคำอธิบายเชิงทฤษฎี โดยตั้งต้นจากข้อมูล ไม่ได้ตั้งต้นจากกรอบแนวคิดและสมมุติฐาน

จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้คือการสร้างคำอธิบายเชิงทฤษฎีที่เกิดจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เพื่อตอบคำถามงานวิจัย ที่ต้องการทราบว่า แนวทางการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีในสถาบันอาชีวศึกษาของประเทศไทยตามแนวคิดของผู้บริหารและนักวิชาการสาขาวิชาดนตรีและสาขาวิชาชีพช่าง ควรมีลักษณะอย่างไร?

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้าพเจ้าใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยข้าพเจ้าอาศัยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษามาสร้างแนวคำถามในลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียดในทุกมิติของการศึกษา ข้อมูลเหล่านี้จึงเป็นข้อมูลที่สะท้อนความรู้ ความคิด ทศนคติ ประสบการณ์ มุมมอง และความหมายที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้สร้างขึ้น (ไพโรจน์, 2550)

การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

การสัมภาษณ์ มีจุดประสงค์ ที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลที่ได้มีความใช้ได้หรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดมากที่สุดเท่าที่จะมากได้นอกจากนี้วิธีการสัมภาษณ์ เป็นวิธีที่ทำให้ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนและการสัมภาษณ์ยังเป็นวิธีการที่รักษาความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์ Trakarnrung (2007) อธิบายเกี่ยวกับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างว่า เป็นวิธีการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในการเก็บข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวกับ

ปรากฏการณ์ แนวคิดทัศนคติของผู้คนที่มีความสัมพันธ์กับสังคม วิทยาศาสตร์ และการศึกษาเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์กำหนดแนวคำถาม และจัดเตรียมคำถามชนิดปลายเปิด โดยมุ่งให้ได้คำตอบที่เป็นการอธิบายเหตุและผลของปรากฏการณ์หรือแนวคิดของผู้ให้สัมภาษณ์

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ฉบับนี้ ข้าพเจ้าใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่เป็นมุมมอง แนวคิด ทัศนคติของผู้ให้สัมภาษณ์ ข้าพเจ้าเตรียมแนวคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์และคำถามของงานวิจัย โดยให้ความสำคัญหย่อนคือ ข้าพเจ้าอาจเพิ่มเติมคำถามในขณะสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความชัดเจนเพิ่มขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์ เพิ่มเติมคำตอบที่นอกเหนือจากกรอบหรือแนวคำถามที่ผู้สัมภาษณ์จัดเตรียมมา (ชาย, 2549)

หัวข้อที่ครอบคลุมแนวคำถามมีดังนี้

1. เหตุผลและความจำเป็นในการจัดสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี
2. ความเชื่อ ปรัชญา ที่ใช้ในการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี
3. สมรรถนะของนักศึกษาที่จบหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี
4. คุณสมบัติของนักเรียนที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี
5. รูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี
6. ลักษณะของหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี
7. การวัดประเมินผลหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี
8. ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี

กลุ่มประชากร

ในการวิจัยนี้เป็นการรวบรวมแนวความคิดของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหาร นักวิชาการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านทฤษฎีและปฏิบัติ รวมถึงการวางแผนนโยบาย การจัดการศึกษา ประสบการณ์ทางดนตรีและช่างซึ่งในปัจจุบันกลุ่มบุคคลดังกล่าวมีจำนวนน้อย วิธีการเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสม และให้ประโยชน์ต่องานวิจัยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชาย (2549) ที่กล่าวว่า งานวิจัยทางสังคมศาสตร์มีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างหลักๆ 2 แบบ คือ เลือกแบบอาศัยความน่าจะเป็นทางสถิติ (Probability Sampling) และเลือกแบบยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Purposeful Sampling) รายละเอียดผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 6 ท่าน มีดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นผู้บริหาร นักวิชาการ หรือเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจด้านการจัดการศึกษาสาขาวิชาชีพช่าง จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ดร.สิริรักษ์ รัชชานติ ผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

2. ดร.คมศร วงษ์รักษา ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมพัฒนาอาชีวศึกษาภาคตะวันออก

3. ดร.ไชยอนันต์ แสงเมฆา ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์

2. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาขาวิชาดนตรีไทยและดนตรีสากล ซึ่งมีตำแหน่งทางการบริหารการศึกษา หรือตำแหน่งทางวิชาการจากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. รศ.ดร. สุกรี เจริญสุข ผู้อำนวยการวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

2. รศ.ดร.โกวิทย์ ชันธิศิริ ผู้อำนวยการศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

3. อ.อานันท์ นาคคง (อดีต) อาจารย์ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

การรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ข้าพเจ้าได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 6 ท่าน เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครโดยใช้วิธีติดต่อทางโทรศัพท์ จากนั้นเข้าพบด้วยตนเอง หลังจากที่แนวจำถามงานวิจัย และหัวข้อโครงร่างวิทยานิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาอนุญาตจากมหาวิทยาลัยฯ ให้ดำเนินการได้ ข้าพเจ้าจึงขอหนังสือราชการนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์จากทางวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล นำส่งให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนวันสัมภาษณ์จริง ผลการดำเนินการ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่านที่ยินดีเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในงานวิจัยนี้ การรวบรวมข้อมูลข้าพเจ้าใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) ใช้เวลาในการดำเนินการสัมภาษณ์ 3 สัปดาห์ ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน มีภาระงานมาก แต่ทุกท่านยินดีสละเวลาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีทำให้ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ เป็นสิ่งที่ประโยชน์ต่องานวิจัยนี้และตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยของข้าพเจ้าในระดับมาก แม้จะเป็นข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มประชากรตัวอย่างเพียง 6 ท่านแต่ก็ไม่ขัดกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งไม่เน้นจำนวนหรือปริมาณของผู้ตอบ แต่เน้นข้อมูลที่เป็นความรู้ความสามารถและประสบการณ์เฉพาะตัว และสิ่งสำคัญคือข้อมูลที่ได้รับเป็นข้อมูลของผู้ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมไทยว่าเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ และเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในการจัดการและกำหนดทิศทางของการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลข้าพเจ้าได้นำคำถามการวิจัยและแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ กระบวนการวิเคราะห์เริ่มจากการกำหนดรหัส (Coding) ในขั้นตอนนี้ข้าพเจ้าได้อ่านข้อมูลอย่างละเอียดหลายครั้งโดยแต่ละครั้งได้พยายามหาแก่นแท้ (Concept) ที่บ่งชี้ที่

สำคัญในข้อนั้น จากนั้นข้าพเจ้าเปรียบเทียบความหมายที่ปรากฏอยู่ในข้อความหนึ่ง กับความหมายในข้อความอื่นที่เหลือ เพื่อให้สามารถบอกได้ว่าสิ่งที่บ่งบอกอยู่ในข้อความเหล่านั้นหมายถึงเรื่องเดียวกัน สิ่งเดียวกัน หรือ เป็นคนละเรื่องกัน ข้าพเจ้าใช้หลักว่า ข้อความที่มีความหมายเหมือนกัน จะถูกใส่รหัสตัวเดียวกัน และที่มีความหมายต่างกัน ก็จะถูกใส่รหัสต่างกันไป จากนั้นข้าพเจ้าจัดกลุ่มข้อมูลโดยอาศัยความหมายที่ให้แก่อรรถาธิบายนั้นเป็นเกณฑ์ ข้าพเจ้าใช้หลักการใส่รหัสของ Strauss and Corbin (Strauss and Corbin, 1998 อ้างถึงใน ชาย, 2549 หน้า 185) คือ ข้าพเจ้าได้มองหาคำที่มีความหมายเข้าข่ายกับเรื่องที่ข้าพเจ้ากำลังวิเคราะห์ แล้วกำหนดรหัสเพื่อจัดกลุ่มจัดประเภทของข้อมูล จากนั้นข้าพเจ้าได้นำเอาข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ตามความหมาย และนำข้อมูลที่จัดแล้วมาบูรณาการ ซึ่งขั้นตอนนี้ทำให้ข้าพเจ้าเห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์เป็นเรื่องขึ้นมา ทำให้ข้าพเจ้าเริ่มเห็นแนวคิดสำหรับอธิบายปรากฏการณ์ของแนวทางการจัดหลักสูตรได้

ผลการวิจัย

คำถามงานวิจัยคือ แนวทางการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี ในสถาบันการอาชีวศึกษาของประเทศไทย ตามแนวคิดของผู้บริหารและนักวิชาการสาขาวิชาดนตรีและสาขาวิชาชีพช่าง ครุมีลักษณะอย่างไร? จากการศึกษาข้าพเจ้าได้สรุปผลการวิเคราะห์ แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของการจัดหลักสูตร สาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีฯ

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน เห็นด้วยในประเด็นให้มีการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี โดยแต่ละท่านอธิบายถึงเหตุผลของความต้องการว่า เกิดจากความขาดแคลนช่างฝีมือซ่อมและสร้างเครื่องดนตรี ทั้งปริมาณและคุณภาพ ในระดับมาก สาเหตุจาก ช่างที่มีอยู่ใน

ปัจจุบันยังมีประสบการณ์น้อย ไม่มีเวลาฝึกฝน และสิ่งที่สำคัญคือ ไม่มีสถานที่ฝึกฝน ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้เกิดการจ้างช่างซ่อมจากต่างชาติ นอกจากความขาดแคลนแล้ว ช่างฝีมือยังมีความจำเป็นต่อระบบการศึกษาเพราะมีเครื่องดนตรีชำรุดที่รอการซ่อมเป็นจำนวนมากทั้งในสังคมและในสถาบันการศึกษาทุกแห่ง และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมีการสำรวจความต้องการในสังคมและสถาบันการศึกษา

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสังคม เศรษฐกิจ

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันในด้านประโยชน์ของสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี ที่จะมีต่อสังคมเศรษฐกิจ คือ ด้านการสร้างอาชีพทางเลือกเพิ่มขึ้น คนในสังคมมีความรู้ช่วยตัวเองได้ ลดการนำเข้าเครื่องดนตรี สนับสนุนการผลิตเครื่องดนตรีที่มีความเหมาะสมในด้านการใช้งาน มีคุณภาพดี ราคาไม่แพงจนเกินไป เป็นการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้วิชาดนตรี อีกทั้งยังเป็นการยกระดับอาชีพให้สูงขึ้นและมีมาตรฐานมากขึ้น

3. สิ่งที่จะอาจจะเป็นปัญหาสำหรับการจัดการศึกษาในหลักสูตรนี้ในช่วงแรก

ในการดำเนินการจัดการศึกษาในหลักสูตรที่ไม่เคยมีมาก่อนอาจมีปัญหาคืออุปสรรคเกิดขึ้นได้เกี่ยวกับเรื่องผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่าปัญหาคืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น มีดังนี้

- ด้านความพร้อมซึ่งมีองค์ประกอบย่อยในเรื่องของอาคารสถานที่ อุปกรณ์ ทรัพยากร บุคลากร เงิน
- ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ
- ความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน และสังคมที่มีต่อสาขาวิชา และคุณภาพ มีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิคือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญทั้งสองสาขาวิชา

4. แนวคิดด้านปรัชญาทางการศึกษา

ปรัชญาของหลักสูตรที่หลากหลายตามทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ มีพื้นฐานมาจากความเชื่อ

ประสบการณ์เดิมของแต่ละท่าน ทัศนะเหล่านี้ได้รับอิทธิพลและถูกหล่อหลอมทางความคิดมาจากการศึกษาในสังคมแบบไทย ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ คือ การสร้างผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง มีฝีมือ และเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม

5. สมรรถนะของนักศึกษาที่จบหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี

ทัศนะเรื่อง สมรรถนะของนักศึกษาที่จบหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี ควรจะมีลักษณะอย่างไรนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านให้แนวทางในการพิจารณา กำหนดเกณฑ์สมรรถนะดังนี้ ฟังรู้ต้อออก มีจุดเน้นทักษะในระดับมากกว่าความรู้ในด้านวิชาสามัญ มีความรู้ในสาขาวิชาช่างและกลุ่มวิชาสามัญ

6. คุณสมบัติของนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี

- คุณสมบัติ ส่วนตัวของผู้เรียน ต้องมีใจรัก มีความละเอียดอ่อน มีความอดทน
- พื้นฐานการศึกษาและความสามารถพิเศษของผู้เรียน สำเร็จการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรเตรียมช่าง ส่วนผู้มีความประสงค์เข้าศึกษาในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงต้องสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

7. รูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี

- จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- จัดการเรียนการสอนในสถานประกอบการ
- ระยะเวลาในการศึกษาอยู่ในช่วง 1- 4 ปี

- จำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นที่แตกต่างกัน มีอัตราส่วนดังนี้ นักศึกษา 10 ต่อ 1 ห้องเรียน ส่วนอีก 5 ท่าน แนะนำว่าควรอยู่ระหว่าง 16 – 20 คนต่อ 1 ห้องเรียน

8. ลักษณะของหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี

ลักษณะการจัดรูปแบบของหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพการเรียนรู้ในระดับมีอาชีพ ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม เป็นภาระงานที่ท้าทายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างหลักสูตรมาก รูปแบบของหลักสูตรถูกนำเสนออย่างหลากหลายทั้ง การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หลักสูตรระยะสั้น และระบบเทียบโอนคุณวุฒิ

ส่วนรายวิชาที่ควรจัดให้เรียนแบบต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นขึ้นไป คือวิชาช่าง เริ่มจาก ช่าง 1 ช่าง 2 ช่าง 3 ช่าง 4 ช่าง 5 จนจบจำนวนช่างเหล่านั้นแล้วเป็นผู้เชี่ยวชาญ

อัตราส่วนระหว่าง กลุ่มวิชาช่างและความรู้วิชาสามัญ มีอัตราส่วนดังนี้ วิชาช่าง 60% ส่วนวิชาสามัญ 40% ท่านต่อมาเห็นว่าควรเป็นวิชาช่าง 65% วิชาสามัญ 35% และอีกท่านมีความเห็นที่ต่างออกไปคือ วิชาช่าง 70% ส่วนวิชาสามัญ 30%

9. การวัดประเมินผลหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี

การวัดผลที่เน้นการปฏิบัติ เป็นแนวคิดที่เป็นทิศทางเดียวกันของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านให้ความสำคัญในเรื่องการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพได้จริง

รูปแบบการวัดผล แบบประเมินตามสภาพจริง ส่วนวิธีการเป็นหน้าที่และดุลพินิจของผู้สอน

10. ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี

จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 6 ท่านมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้ในการดำเนินการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี นั้นจะต้องมี 1) ทรัพยากรด้านบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในการซ่อมและการสอนจึงจะทำให้เกิดผลดี 2) ทรัพยากรในการเรียนการสอน จะต้องมียุทธศาสตร์การเรียน เช่น อะไหล่ วัสดุประเภทไม้ที่มีคุณสมบัติในการผลิตเครื่องดนตรี หากไม่มีก็ต้องจัดเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกไม้ ที่มีคุณภาพเพื่อใช้ผลิตเครื่องดนตรี

ทรัพยากรในด้านต่อมาคือ อาคาร โรงงาน สถานที่ต้องมีจำนวนเพียงพอ 3) งบประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแนวทางการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมในสถาบันอาชีวศึกษาของประเทศไทย และข้อมูลที่ข้าพเจ้าได้รับจากการศึกษาเอกสารตำราวิชาการผนวกกับประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายวิชาการเป็นเวลา 8 ปีของข้าพเจ้า สามารถสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ทิศนะของผู้บริหารและนักวิชาการเห็นว่าประเทศไทยมีความต้องการจำเป็น ในการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีในสถาบันอาชีวศึกษา ของประเทศไทย จากการศึกษาศึกษาเอกสารตำราวิชาการและการค้นพบข้อมูลจากกรมศุลกากรว่าประเทศไทยมีการนำเข้าเครื่องดนตรีมีมูลค่าสูงกว่า 4 พันล้านบาท อีกทั้งยังคงมีการจ้างช่างจากต่างประเทศเข้ามาซ่อมแซมเครื่องดนตรีอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนข้อมูลที่ค้นพบว่าจำนวนครูช่างทำเครื่องดนตรีไทยมีจำนวนน้อยลงทุกวัน ทำให้ข้าพเจ้ามีความเห็นด้วยกับแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องความจำเป็นที่จะให้มีหลักสูตรดังกล่าวข้างต้น

2. หลักสูตรนั้นนอกจากจะเป็นประโยชน์ในด้านการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับคนในสังคม ทำให้ลดภาระปัญหาสังคมได้ส่วนหนึ่ง ส่วนในด้านการรักษาศิลปวัฒนธรรมดนตรีไทยนั้นข้าพเจ้ามีความเห็นสอดคล้องกับผู้ทรงคุณวุฒิที่แสดงความเห็นว่า เป็นการเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่กิจกรรมทางดนตรีไทย เพราะเยาวชนจะมีเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพดี ราคาไม่แพง และมีความเหมาะสมกับสรีระของผู้เล่น เช่น เด็กตัวเล็กควรจะมีเครื่องดนตรีเล็กๆ

3. สิ่งที่จะอาจจะเป็นปัญหาในการจัดการคือ ประการแรก คือ การเตรียมความพร้อมในด้านทรัพยากรต่างๆ อาทิเช่น ครูผู้สอนที่จะเป็นผู้ให้ความรู้ ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่สำคัญ อาทิเช่น ไม้ ทรัพยากรด้านงบประมาณ แต่ถ้าหากสามารถเตรียมความพร้อมได้เหมาะสม ก็จะเกิดคุณภาพ ประการที่สองปัญหาด้านความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงาน ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ปัญหาประการที่สองมีข้อสังเกตว่า ถ้ามีการเปลี่ยนผู้บริหาร ส่วนมากนโยบายมักจะเปลี่ยนแปลง อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ ส่วนในประการสุดท้ายคือ ปัญหาด้านการขาดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ในเรื่องความก้าวหน้าของอาชีพนี้ ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิว่า ควรทำการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจในอาชีพนี้ก่อน

4. ประโยชน์ของหลักสูตร ตามทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒินั้นสามารถสรุปได้คือ การสร้างผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง มีฝีมือ และเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรม ข้าพเจ้ามีความเห็นว่าเป็นแนวทางเดียวกับปรัชญาทางการศึกษาที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน

5. ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกันว่า สมรรถนะของนักศึกษาที่จบหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีควรจะมีลักษณะดังนี้ ฟังรู้ตูดอก มีจุดเน้นทักษะช่างและดนตรีในระดับมากกว่าความรู้ในด้านวิชาสามัญ ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับประเด็นนี้และจากการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการเกี่ยวกับ สมรรถนะของนักศึกษาสาขาวิชาซ่อมสร้างเครื่องดนตรี (Repairing & Making Music Instruments) ของกลุ่มสถานศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ข้าพเจ้าค้นพบข้อมูลว่า คุณสมบัติที่เป็นสิ่งจำเป็นคือ มีทักษะในงานช่างไม้ หรือช่างโลหะ ทักษะการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ทักษะการใช้เครื่องมือพิเศษเฉพาะทาง การใช้เครื่องจักร และอุปกรณ์ ในการซ่อม ทักษะในการวิเคราะห์แก้ไขปัญหามีความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ มีมนุษยสัมพันธ์ดี

มีสุขภาพกายดี มีสุขภาพจิตเป็นปกติ มีวินัยในตนเองและสิ่งสำคัญคือต้องมีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้เป็นอย่างดี (Keyano College, 2007; MENC, 2007; PROBIRT, 2007)

ส่วนช่างในสาขาดนตรีไทยนั้นควรมีความรู้ในเรื่องพรรณไม้ การเลือกใช้ไม้ เทคนิคการผลิตกรรมวิธีในการเตรียมวัสดุ การสร้างเครื่องมือ กระบวนการทำงาน การออกแบบ การตกแต่งเสียง การเทียบเสียง การบรรเลงทดสอบเครื่องดนตรี

6. นักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี ควรมีคุณสมบัติ 2 ประการดังนี้

- คุณสมบัติ ส่วนตัวของผู้เรียน ต้องมีใจรัก มีความอดทน ละเอียดอ่อน
- พื้นฐานการศึกษาและความสามารถพิเศษของผู้เรียน เป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับ ปวช. หรือเทียบเท่า

7. รูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี

- ระยะเวลาในการศึกษา เป็นไปตามลักษณะวิชา ที่เรียน 1- 4 ปี
- จำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มเรียน ให้เป็นไปตามความพร้อมของสถานศึกษา โดยปกติวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะอยู่ระหว่าง 16-20 คนต่อ 1 ห้องเรียน

8. ลักษณะของหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี โครงสร้างและสาระเนื้อหาทางช่างหลักสูตรนี้สามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในระบบ นอกกระบบ ระยะสั้น และระบบการเทียบโอน รายวิชาที่ควรจัดให้เรียนแบบต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นขึ้นไป คือวิชาช่าง เริ่มจาก ช่าง 1 ช่าง 2 ช่าง 3 ช่าง 4 ช่าง 5 จนจบจำนวนช่างเหล่านั้นแล้ว เป็นผู้เชี่ยวชาญ อัตราส่วนระหว่าง กลุ่มวิชาช่าง และ ความรู้วิชาสามัญ มีอัตราส่วนดังนี้ 60: 40 % หรือ 65: 35% หรือ 70: 30% จากการศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการและประสบการณ์ของข้าพเจ้ามีความเห็นในทิศทางเดียวกัน

9. การวัดประเมินผลหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี ให้มีการวัดผลที่เน้นการทำงานอย่างมีคุณภาพได้จริง ส่วนรูปแบบและวิธีการเป็นหน้าที่และดุลพินิจของผู้สอน

10. ทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี จะต้องมิดังนี้
1) ทรัพยากรด้านบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในการซ่อมและการสอนจึงจะทำให้เกิดคุณภาพ 2) ทรัพยากรในด้านการเรียนการสอน และจะต้องมีอุปกรณ์การเรียน เช่นอะไหล่ วัสดุประเภทไม้ที่มีคุณสมบัติในการผลิตเครื่องดนตรี หากไม่มีก็ต้องจัดเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกไม้ที่มีคุณภาพเพื่อใช้ผลิตเครื่องดนตรีทรัพยากรในด้านต่อมาคือ อาคาร โรงงาน สถานที่ ต้องมีจำนวนเพียงพอ 3) งบประมาณ สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยข้าพเจ้าพบว่า ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรี เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านช่างผู้มีความรู้ในการซ่อมและการสร้างเครื่องดนตรี ประโยชน์ที่จะได้รับจากหลักสูตรนี้ คือ สามารถลดปัญหาการนำเข้าเครื่องดนตรี ช่างซ่อมเครื่องดนตรีจากต่างประเทศลงได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าการแก้ไขปัญหาโดยการให้ความรู้แก่คนในสังคมโดยการจัดสถานที่เรียน แหล่งเรียนรู้จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ที่เหมาะสม มีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่ดี การจัดระบบการศึกษาอย่างมีคุณภาพมุ่งเน้นสมรรถภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น

แนวคิดที่ค้นพบนี้สามารถนำไปอธิบายถึงแนวทางการจัดหลักสูตรสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมสรุปได้ดังนี้ ด้านปรัชญา มุ่งสร้างผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง มีฝีมือ และเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม ส่วนการจัดการศึกษานั้นให้มีทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัยโดยจัดตั้งแต่ ระดับเตรียมช่าง ระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตลอดจนถึงปริญญาตรี หลักสูตรมีระยะเวลาตั้งแต่ 1-4 ปี โครงสร้างเนื้อหาทฤษฎี เน้นทักษะทางช่างมากกว่าดนตรีและกลุ่มวิชาสามัญ ในอัตราส่วน 60 :40 %

หรือ 65;35% และหรือ 70 : 30 ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความลึกในเนื้อหาวิชา ทักษะที่สำคัญคือ การฟังรู้ตูดอก วิเคราะห์อาการเสียได้ ใช้เครื่องมือและเลือกวัสดุได้เหมาะสม มีความสามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ ส่วนในด้านวิชาสามัญประกอบด้วย วิชาภาษาไทย อังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การวัดผลประเมินผลใช้แนวทางการวัดผลตามสภาพจริง โดยวัดจากผลสำเร็จและคุณภาพของผลงาน และทรัพยากรที่จำเป็นคือ ครูผู้เชี่ยวชาญในสาขาช่างและสาขาดนตรี อาคารสถานที่ งบประมาณ หากสามารถบริหารจัดการในเรื่องนี้ได้ จะก่อให้เกิดคุณภาพของการศึกษาสาขาวิชาช่างเทคนิคอุตสาหกรรมดนตรีในสถาบันอาชีวศึกษาของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา เรือนทองดี. 2549. รูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมระบบทวิภาคี ในสถานศึกษากลุ่มอาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรมศุลกากร. 2550. สถิติการนำเข้า-ส่งออก คันเมื่อ 24 กันยายน 2550. จาก www.customs.go.th.
- กรมการปกครอง. 2550. จำนวนประชากรทั้งหมด ณ ปี 2549. คันเมื่อ 24 กันยายน 2550. จาก <http://www.dopa.go.th>.
- แก้ว มาลน 2549. คนดนตรี Andreas Kagi. ; วารสารเพลงดนตรี. 12 (4) สิงหาคม 2549, 86 - 90.
- โกวิทย์ ชันธิศิริ. (3 พฤศจิกายน 2550). สัมภาษณ์. ผู้อำนวยการ. ศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ชาย โพธิ์สิตา. 2549. ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่1). สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

- ไพโรจน์ วิไลนุช. 2550. การสร้างทฤษฎีฐานราก: อีกหนึ่งวิธีวิทยาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ นิเทศศาสตร์ ค้นเมื่อ 24 กันยายน 2550 จาก www.utcc.ac.th.
- สุกรี เจริญสุข. 2549. โลกดนตรี การเดินทางไปซื้อเครื่องดนตรี. เพลงดนตรี, 12 (1) พฤษภาคม 2549, 86-91.
- อภัย นาคคง. 2544. ทศนะเกี่ยวกับช่างทำเครื่องดนตรีไทย. หนังสือที่ระลึกดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 32. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อานันท์ นาคคง, และ อัมภาวุธ สาคริก. 2544. การสำรวจช่างทำเครื่องดนตรีไทยในปัจจุบัน. หนังสือที่ระลึกดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 32. นครปฐม: วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Creswell, JW. 1998. Qualitative Inquiry and research Design: Choosing among Five Traditions. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Keyano College. 2007. Musical Instrument Repair. Discover your future. Retrieved October 2007, from <http://www.keyano.ca/>.
- MENC: The National Association for Music Education. 2007. Careers in Music. Retrieved October 13, 2007, from <http://www.menc.org/industry/>.
- PROBIRT: Band Instrument Repair Technicians 2007. Band Instrument Repair Schools. Retrieved October 13, 2007, from <http://www.probirt.Com>.
- Rice, PL., and Ezzy, D. 1999. Qualitative Research Methods: A Health Focus. South Melbourne, Victoria: Oxford University Press.
- Trakarnrung, S. 2007. Envisioning Doctoral Education in Music Education for 21st Century Thailand. Unpublished research paper. Faculty of Music University of Toronto, Canada.